

Forfatter: Holberg, Ludvig

Titel: Udrag fra Seks komedier

Citation: Holberg, Ludvig: "Seks komedier", i Holberg, Ludvig: *Seks komedier*, udg. af Jens Kr. Andersen, Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, 1994, s. 451.
Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-holberg14val-shoot-idm139796476658896/facsimile.pdf> (tilgået 25. april 2024)

Anvendt udgave: Seks komedier

Efterskrift

1. Forfatter og forfatterskab

Ludvig Holberg (1684-1754) fødtes i Bergen i Norge og var dermed undersåt af den enevældige danske monark (Christian V, 1670-1699). Først en mere nationalistisk eftertid har set noget problem i forbindelse med Holbergs status som dansk eller norsk forfatter. For samtiden var Holberg i København ikke mere fremmed, end hvis han var kommet fra en (også i dag) dansk provins. Og – væsentligt for forfatteren – havde »villingerigerne« fælles (dansk) skriftsprog. Han blev født ind i det embedsborgerskab, som enevælden gavnede, idet faderen var officer, moderen af gejstlig slægt gennem flere generationer. Tidligt forældreløs tilbragte han sin første ungdom hos en onkel, der var købmand i Bergen, men måtte efter sin optagelse på Københavns Universitet 17 år gammel klare sig selv.

Herfra følger Holbergs sociale karriere to hovedlinjer, den ene i tilknytning til universitetet, den anden i tilknytning til landbrug (og anden forretningsvirksomhed).

Efter rejser til Holland, England og Tyskland og efter udsendelse af sit debutværk, en populær verdenshistorie, satsede Holberg på lærdom og universitet. Medens han studerede som stipendiat på collegium i København, modtog han af kongen (Frederik IV, 1699-1730) flere gange løfte om et professorat ved universitetet. Professoraterne blev dengang besat efter et oprykningssystem, idet ikke alle lærestole var lige fornemme og vellønnede. En professor kunne således skifte fag adskillige gange under sin ansættelse. Derfor måtte Holberg i 1717 – efter sin hjemkomst fra en flerårig rejse til Frankrig og Italien – tiltræde et professorat i metafysik, skønt det var et fag, han afskyede, og hvor han efter egen indrømmelse gjorde en ynkelig figur. Et lidt hjerteligere forhold til sin stilling fik han, da han 1720 – samtidig med sin »poetiske raptus« – kunne udskifte